

Archaeology / Tutkimus osoittaa, että roomalaisten piiritys kesti todennäköisesti vain muutaman viikon.

Masadan legenda kumoutui: ”Roomalaiset tulivat, näkivät ja voittivat, nopeasti ja julmasti”.

Masada legend upended: ‘The Romans came, saw and conquered, quickly and brutally’

Kallis roomalaisten operaatio toteutettiin todennäköisesti vasta senjälkeen, kun Masadassa asuvat juutalaiset joukot hyökkäsivät läheiseen Ein Gediin ja häiritsivät arvokkaan balsamin tuotantoa, sanoo Tell Aviv'in yliopiston professori.

By Gavriel Fiske , 6 September 2024

Kuuluisan 1. vuosisadan roomalaisten Masadan piirityksen tärkeimmät yksityiskohdat ovat hyvin tunnetut: vuosia kestänyt roomalaisten sotilaiden leiri muurien alla, juutalaisten kapinallisten viimeinen asema Jerusalemin hävityksen jälkeen ja sitten heidän itsemurhasopimuksensa, kun roomalaiset lopulta särkivät muurit.

Tapahtumista on tullut osa Israelin kulttuurista kertomusta sitkeydestä ja nationalismista, jota levittävät historian oppikirjat, sionistiset koulutushankkeet ja pakolliset vierailut aavikkolinnoitukseen, Israelin kansallispuistoon.

Tel Avivin yliopiston arkeologiryhmän äskettäinen tutkimus saattaa kuitenkin kumota Masadan legendan, sillä se osoittaa, että piiritys kesti todennäköisesti vain muutaman viikon eikä vuosia. Samoin roomalaisten ensisijainen motiivi Masadan hyökkäykseen ei ollut juutalaisten kapinan viimeisen jäänteiden kukistaminen vaan pikemminkin tuottoisan balsamin, läheisessä Ein Gedissä tuotetun hajaveden saannin turvaaminen.

”Tärkeä kysymys on: miksi he päättivät piirittää Masadan? Masadan piiritystä on viime aikoihin asti tarkasteltu piiritettyjen silmin, mutta päätös sotilaiden lähettämisestä oli roomalaisten tekemä”, sanoo tohtori Guy Stiebel, Tel Avivin yliopiston arkeologian ja Lähi-idän kulttuurien laitoksen vanhempi lehtori *The Times of Israel* -lehdelle puhelimitse.

Stiebel, joka on johtanut useita kaivauksia Masadassa vuodesta 2017 lähtien *Neustadter Masada Expedition*'in johtajana, kirjoitti yhdessä TAU:n ja Israelin muinaismuistoviranomaisen tohtori Hai Ashkenazi'n sekä tohtoriopiskelijoiden Omer Ze'evi-Berger ja Boaz Gross kanssa artikkelin "[The Roman siege system of Masada: a 3D computerized analysis of a conflict landscape](#) (*Masadan roomalainen piiritysjärjestelmä: konfliktimaiseman 3D-tietokoneistettu analyysi*)" joka julkaistiin 31. elokuuta *Journal of Roman Archaeology* -lehdessä (Cambridge University Press).

Kirjoituksessa esitellään ensimmäinen perusteellinen dataan perustuva tutkimus hyvin säilyneistä roomalaisista kivilinnoituksista ja leireistä Masadan ympärillä, joka perustuu huipputeknisiin kartoitus- ja analyysimenetelmiin.

Vertailemalla roomalaisten linnoitusten tilavuutta ja rakennetta huolellisesti laadittuihin inhimillisen työmäärän laskelmiin tutkijat päättelivät, että roomalaiset rakensivat Masadan ympärille piirityslinnoitukset vain 11-16 päivässä ja pystyivät murtautumaan linnoitukseen kohta sen jälkeen.

3D-malli roomalaisten Masadaan tunkeutumiseen käyttämästä rampista/portaasta lounaasta katsottuna. (Kohteliaisuus: Neustadter Masada Expedition/Journal of Roman Archaeology).

”Löydöksiemme perusteella väitämme, että roomalaisten Masadan piiritys kesti korkeintaan muutaman viikon. Kuten imperiumit kautta historian ovat tehneet, roomalaiset tulivat, näkivät ja voittivat ja kukistivat kapinan nopeasti ja julmasti tässä syrjäisessä paikassa”, Stiebel sanoi.

"Tiedämme, että roomalaisia sotilaita oli 6000 – 8000 ja meillä on tietoja ja taulukoita, jotka osoittavat, kuinka monta kiveä nuoret sotilaat voivat siirtää päivässä", Stiebel selitti puhelimesta. Hän totesi, että työvoimatiedot tulivat lähteistä, kuten roomalaisista insinööritiedoista, jotka kuvaavat rakennushankkeiden ennusteita ja toisen maailmansodan aikaisia Yhdysvaltain armeijan tutkimuksia, joissa rekrytoidut nostivat ja siirsivät kiviä fyysisen kuntonsa mittaamiseksi.

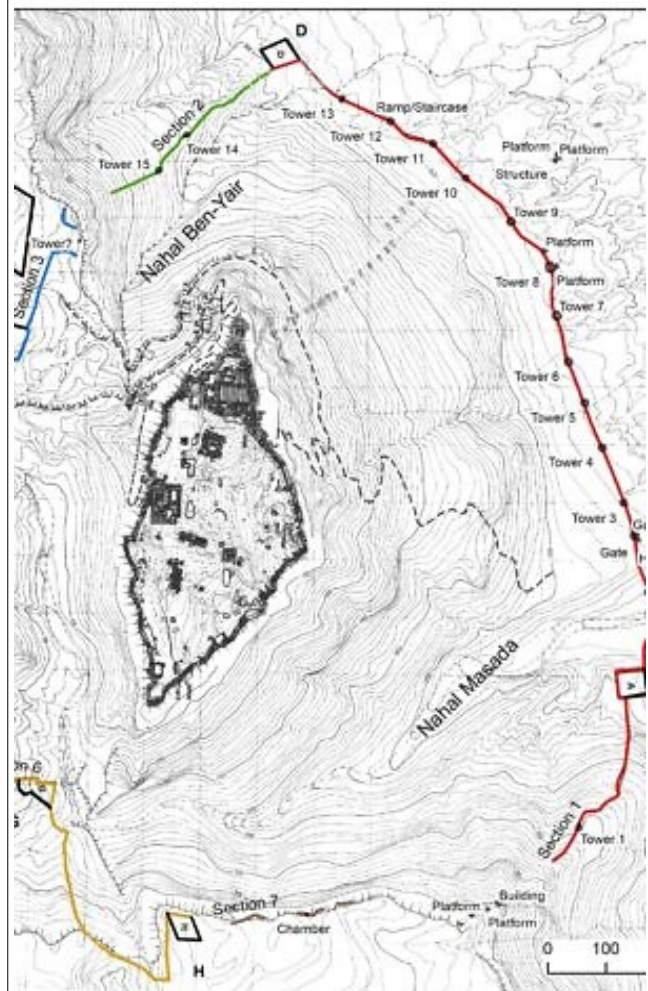
"Tiedot ovat hyvin selkeitä. Puhumme hyvin lyhyestä ajasta piiritysjärjestelmän rakentamiseksi", hän sanoi.

Stiebel selitti, että vaikka piirityksen kolmivuotinen kesto on nykyään osa yleistä Masada-narratiivia, historioitsijat esittivät tämän luvun vasta 1960-luvulla ja se perustui olettamukseen, että Jerusalemin tuhouduttua vuonna 70 jKr. jäljelle jääneet kapinalliset pakenivat roomalaisten takaa-ajamina suoraan Masadaan, joka tuhoutui vuonna 73 jKr.

Ratkaisevaa on, että Josefus, juutalais-roomalainen historioitsija, jonka kirjoitukset ovat tärkein Masadaa ja juutalaisten kapinaa koskeva tietolähde, ei maininnut piirityksen nimenomaista kestoa, Stiebel sanoi.

Toinen tärkeä argumentti lyhyemmän piirityksen puolesta on aiempien tutkimusretkien paljastamat arkeologiset löydöt roomalaisten leirin ympärillä, joissa ei ole mitään todisteita roomalaisten sotilaiden pitkstä oleskelusta, hän sanoi.

Jos he olisivat leirytyneet sinne vuosiksi, siellä olisi laajoja roskakasoja, ruoka- ja eläinjäännöksiä, hylättyjä esineitä, hautoja ym. merkkejä, joita on löydetty muista roomalaisten pitkäaikaisista leireistä, mutta niitä vain ei ole, ”ja tämä osoittaa meille selvästi, että tämä episodi oli lyhyt”, Stiebel selittää.

Kuva, jossa esitetään roomalaisten linnoitukset Masadan ympärillä. (Kohteliaisuus: Neustadter Masada Expedition/ Journal of Roman Archaeology).

Stiebel'in mukaan Masadan erityinen logistiikka, syvällä aavikolla sijaitseva linnoitus, jonka lähin vesilähde on 18 kilometrin päässä sijaitseva Ein Gedi, todistaa myös osan roomalaisten motiiveista lyhyempään piiritykseen.

Rooman armeijan toimintatapa oli: ”Me tulimme, näimme ja valloitimme. Näin keisarilliset armeijat toimivat. Imperiumin selkeä etu on olla mahdollisimman nopea. Tuhansien sotilaiden lähettäminen aiheuttaa

valtavia kustannuksia, koska heidät ja heidän eläimensä on varustettava”, hän sanoi.

Turistit sekoittuvat Masadassa 11. heinäkuuta 2019. (Amanda Borschel-Dan/Times of Israel)

Arvokas balsami

Josefus kutsui Masadan juutalaisia kapinallisia nimellä "Sicarii", mutta sicarii tarkoittaa latinassa "rosvoja", Stiebel selittää.

"Olemme tottuneet kutsumaan heitä 'kiivailijoiksi', mutta paljon erilaisia ihmisiä ja ryhmiä päätyi Masadaan", hän sanoo.

Sensijaan, että kapinallisten satureiden viimeinen jänne olisi ollut yksi monoliittinen ryhmä, Masadaan kokoontuneet näyttävät olleen monipuolinen ryhmä, "joka pakeni kauas roomalaisista", Stiebel sanoo.

Mutta hallitseva ryhmittymä Masadassa oli todellakin "rosvot", jotka, kuten Josefus totesi, joskus Jerusalemin tuhon jälkeen hyökkäsivät Masadasta Ein Gediin tappaen satoja naisia ja lapsia balsamiviljelmillä senjälkeen, kun työntekijät olivat paenneet, ja keskeyttivät arvokkaan balsamituotannon. Se oli tehokas hyökkäys, jonka

tarkoituksena oli vahingoittaa Rooman etuja alueella.

Tiettyjen puiden mahlasta tuotettu balsami ”oli ylellisyustuote, kuten nykyaikaiset hajuvedet, joita myydään hyvin pienissä, kalliissa pulloissa ja sille oli suuri kysyntä”, Stiebel sanoo. Balsami oli antiikin maailmassa todella arvokas hyödyke ja Ein Gedin plantaasia sekä kahta muuta Jerikon lähellä sijaitsevaa plantaasia olivat himoinneet sellaiset historialliset henkilöt, kuin Aleksanteri Suuri ja Kleopatra.

”Sillä hetkellä, kun he vahingoittivat palsamintuotantoa, he vaikuttivat valtakunnan talouteen... Tiedämme, että kapina tapahtui Rooman valtakunnan heikkouden aikana. Tarvittiin rahaa ja näyttää siltä, että hyökkäys ylitti Rooman punaisen rajan”, joten se lähetti sotilaansa tuhoamaan tekijät, hän sanoo.

”Sensijaan, että se olisi ollut vain yritys tuhota viimeinen juutalaisen vastarinnan tasku Rooman hallinnolle, yksi tärkeimmistä syistä oli taloudellinen, Stiebel sanoo. Meidän on kysyttävä, mitä tapahtuu yhtäkkiä kolme vuotta Jerusalemin kukistumisen jälkeen, että he yhtäkkiä muistaisivat Masadan?”

Masadan kansallispuisto. (Omer Ze'evi-Berger/TAU)

Kulttuurisodat

Sen jälkeen, kun tutkimustulokset julkistettiin viime viikolla, heprealaisessa sosiaalisessa mediassa ja uutissivustoilla on ollut satoja "mielenkiintoisia reaktioita", Stiebel sanoo.

”Masada-narratiivista, juutalaisten suuresta kapinasta, piirityksestä ja traagisesta lopusta Flavius Josefuksen kertomana on kaikista tullut osa Israelin DNA:ta ja siionistista eetosta... Piirityksen kesto on tärkeä elementti tässä tarinassa, mikä viittaa siihen, että Rooman loistava armeija huomasi hyvin vaikeaksi vallata linnoitus ja murskata sen puolustajat”, hän toteaa tutkimuksesta laaditussa lausunnossaan.

Ihmiset kiertävät Masada-vuorta, lähellä Kuollutta merta Etelä-Israelissa, 19. heinäkuuta 2018. (Yonatan Sindel/Flash90)

Ihmiset kokevat, että tutkimus muuttaa ikonista Masada-tarinaa ja vähentää kertomusta juutalaisista, jotka pitivät niin kauan puoliaan roomalaisia vastaan. "On paljon poliittisia ja henkilökohtaisia reaktioita", hän sanoo.

Masadan uusi tutkimus "ei välttämättä muuta" Masada-narratiivin

ydinnäkökohtia, vaan esittelee uutta, tieteellistä tietoa, joka tuo syvempää historiallista ymmärrystä, hän korostaa. Lisäksi tutkimustulokset ovat linjassa muiden "viimeisten 20 vuoden aikana" tehtyjen tutkimusten kanssa, jotka ovat kyseenalaistaneet piirityksen keston.

Useat historioitsijat ja tutkimukset ovat vuosien varrella kyseenalaistaneet myös Josefuksen kertomuksen, jonka mukaan kaikki juutalaiset tekivät mieluummin itsemurhan kuin antautuivat roomalaisille, mikä on toinen Masada-narratiivin syvästi symbolinen puoli.

Vaikka "tämä ei ole tällä hetkellä julkaistun tutkimuksen painopiste, minulle on selvää, että paikalla tapahtui itsemurhia", Stiebel sanoo. "Tätä on kuitenkin tarkasteltava laajemmassa yhteydessä liittyen elämän ja kuoleman merkitykseen antiikissa ja erityisesti itsemurhien merkitykseen roomalaisella kaudella", eikä suhteessa siihen 'miten arvioimme itsemurhia nykyään', hän lisää.

"On mielenkiintoista, miten henkilökohtaisesti ihmiset ottavat tämän. Nämä ovat tapahtumia, jotka tapahtuivat 2000 vuotta sitten!" Stiebel sanoo. "Masada on eräänlainen peili israelilaiseen yhteiskuntaan - se, miten me katsomme Masadaa, kertoo paljon poliittisista ja sosiaalisista muutoksista, joita yhteiskunta on kokenut."

Pääkuva: Ilmakuva historiallisesta Masadan linnoituksesta lähellä Kuollutta merta, 3. joulukuuta 2021. (Moshe Shai/Flash90)